

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง “การเสริมสร้างภูมิทัศน์ในเทศบาลนครเชียงใหม่” มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ

1) เพื่อศึกษาจำนวนและการกระจายตัวของพื้นที่สีเขียวในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ 2) เพื่อศึกษาศักยภาพและการให้บริการของพื้นที่สีเขียวและ 3) เพื่อเสนอแนวทางในการเสริมสร้างภูมิทัศน์ของเทศบาลนครเชียงใหม่ โดยการเพิ่มและการจัดการพื้นที่สีเขียวในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่อย่างยั่งยืน ผลการศึกษาพบว่า เทศบาลนครเชียงใหม่มีพื้นที่สีเขียวจำนวน 7.7296 ตารางกิโลเมตร หรือ 4,831 ไร่ หรือในสัดส่วนร้อยละ 19 ของพื้นที่ทั้งหมดหรือ 32.91 ไร่ต่อประชากร 1,000 คน หรือ 52.65 ตารางเมตรต่อประชากร 1 คน ซึ่งเกินเกณฑ์มาตรฐานที่ระบุไว้ที่ 2.5 ไร่ต่อประชากร 1,000 คน หรือ 4 ตารางเมตรต่อประชากร 1 คน โดยที่แขวงที่มีสัดส่วนพื้นที่สีเขียวต่อพื้นที่ทั้งหมด (ร้อยละ) เรียงจากมากที่สุดไปน้อยที่สุดคือ แขวงนครพิงค์ (ร้อยละ 23.10) แขวงกาวิละ (ร้อยละ 22.05) แขวงศรีวิชัย (ร้อยละ 15.08) และแขวงเม็ງราย (ร้อยละ 13.67) ซึ่งหากพิจารณาเกี่ยวกับการใช้ที่ดินจะพบว่าแขวงเม็ງรายเป็นย่านธุรกิจการค้ามีการใช้ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นและพาณิชยกรรมมาก ขณะที่แขวงนครพิงค์ แขวงกาวิละ และแขวงศรีวิชัย มีการใช้ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อย และเกษตรกรรมอยู่มาก

สำหรับพื้นที่สีเขียวเพื่อบริการ ซึ่งเป็นพื้นที่ซึ่งประชาชนสามารถเข้าไปใช้บริการได้ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่จะประกอบไปด้วยพื้นที่ 5 ประเภท คือ สวนสาธารณะ สวนรุกขชาติ ลานออกกำลังกาย ประสงค์ สนามกีฬากลางแจ้ง และสนามกอล์ฟ จะพบว่าเทศบาลนครเชียงใหม่มีพื้นที่สีเขียวเพื่อบริการ 426 ไร่ 1 งาน 35 ตารางวา หรือ 682,139 ตารางเมตร หรือเพียงร้อยละ 1.69 ของพื้นที่ทั้งหมด (เกณฑ์มาตรฐานกำหนดไว้ร้อยละ 10 ของพื้นที่ทั้งหมด) โดยแขวงที่มีสัดส่วนพื้นที่สีเขียวเพื่อบริการต่อพื้นที่ทั้งหมด (ร้อยละ) เรียงจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด คือ แขวงนครพิงค์ (ร้อยละ 3.06) แขวงกาวิละ (ร้อยละ 1.61) แขวงศรีวิชัย (ร้อยละ 0.99) และแขวงเม็ງราย (ร้อยละ 0.65) ซึ่งแขวงเม็ງรายจะมีพื้นที่สีเขียว เพื่อบริการน้อยที่สุด ซึ่งพื้นที่ในแขวงนี้เป็นย่านธุรกิจที่สำคัญของเมืองเชียงใหม่ มีถนนช้างคลาน ถนนท่าแพ ในท่าบวาร์ ซึ่งส่งผลทำให้ที่ดินมีราคาสูง จึงมีพื้นที่สีเขียว เพื่อบริการน้อย ในขณะที่แขวงศรีวิชัย มีการใช้ที่ดินส่วนใหญ่ เป็นที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อย และที่ดินเกษตรกรรม ราคาที่ดินจึงถูก จึงสามารถจัดหาที่ดินเพื่อเป็นพื้นที่สีเขียวบริการได้ง่ายกว่า สำหรับสัดส่วนพื้นที่สีเขียวเพื่อบริการต่อประชากร เทศบาลนครเชียงใหม่มีสัดส่วนเพียง 0.58 ไร่ต่อประชากร 1,000 คน หรือ 0.93 ตารางเมตรต่อคน

สำหรับการกระจายตัวของพื้นที่สีเขียวเพื่อบริการ (สวนสาธารณะ) ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ นั้น พบว่า สวนสาธารณะมีการกระจุกตัวบริเวณเขตเมืองเก่าเชียงใหม่ และแม่น้ำปิงเท่านั้น ไม่ได้กระจายทั่วทุกพื้นที่ โดยมีพื้นที่ 162 ไร่ 1 งาน 89 ตารางวา หรือ 259,956 ตารางเมตร หรือเพียงร้อยละ 0.65 ของพื้นที่ทั้งหมด โดยที่สัดส่วนพื้นที่สีเขียวเพื่อบริการ (สวนสาธารณะ) ต่อประชากรมีเพียง 0.22 ไร่ต่อประชากร 1,000 คน หรือ 0.35 ตารางเมตรต่อคน ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ที่ 1.8 ไร่ต่อประชากร

1,000 คน หรือ 2.88 ตารางเมตรต่อคนไว้มาก แขวงที่มีพื้นที่สีเขียวเพื่อบริการ (สวนสาธารณะ) ต่อพื้นที่ทั้งหมด (ร้อยละ) เรียงจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด คือ แขวงศรีวิชัย (ร้อยละ 0.99) แขวงนครพิงค์ (ร้อยละ 0.91) แขวงเมืองราย (ร้อยละ 0.37) และแขวงกาวิละ (ร้อยละ 0.30)

สำหรับแนวทางในการพัฒนาพื้นที่สีเขียวในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่มีอยู่ 6 ประการ คือ 1) ด้านการประชาสัมพันธ์ 2) ด้านการมีส่วนร่วม 3) ด้านเศรษฐกิจ 4) ด้านกฎหมาย 5) การเพิ่มศักยภาพการให้บริการของสวนสาธารณะ และ 6) การเพิ่มสวนสาธารณะแห่งใหม่ นอกจากนี้แล้วในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ยังมีพื้นที่ที่มีศักยภาพสำหรับการพัฒนาให้เป็นพื้นที่สีเขียว 7 แห่ง ดังนี้ 1) พื้นที่ของเอกชน 2) สถานศึกษา 3) สถาบันศาสนา 4) สถาบันราชการ 5) โบราณสถาน 6) ริมลำน้ำสาธารณะ และ 7) ริมเส้นทางสัญจรและเกาะกลางถนน ซึ่งใน 7 แห่งนี้ พื้นที่ที่มีแนวโน้มในการพัฒนาได้มากที่สุดก็คือสถาบันศาสนา เพราะในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ มีวัดถึง 88 แห่ง และมีวัดร้างอีก 69 แห่ง นอกจากนี้แล้วผู้วิจัยยังได้เสนอแนวทางในการพัฒนาสวนล้านนา ร. 9 ซึ่งเป็นสวนสาธารณะขนาดใหญ่เพื่อให้มีการใช้พื้นที่อย่างคุ้มค่ามากขึ้นด้วย

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved

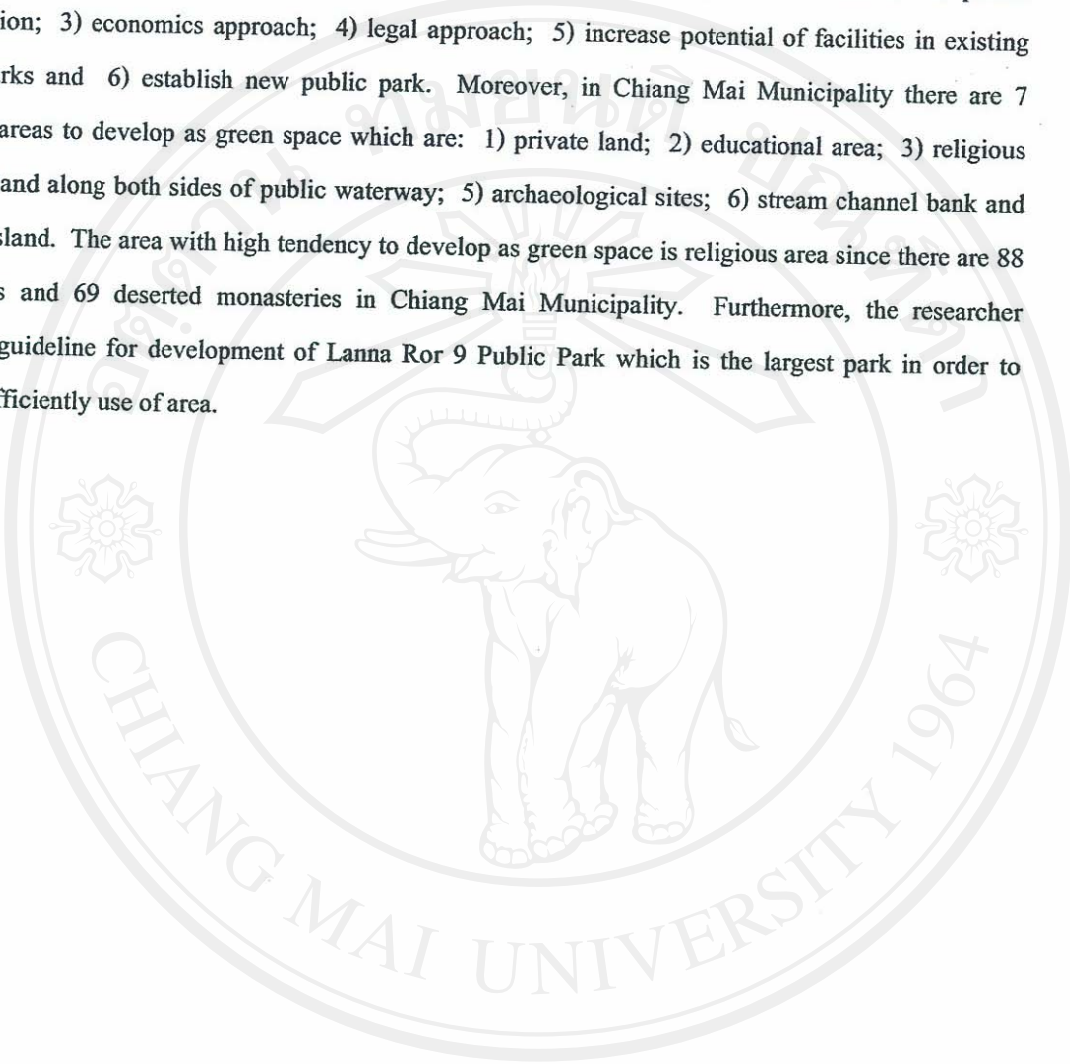
ABSTRACT

The objectives of this study, "Improvement of Landscape in Chiang Mai Municipality" are: 1) to study areas and distribution of green space in Chiang Mai Municipality; 2) to study potential and facilities of green areas and 3) to propose guidelines for improvement of landscape in Chiang Mai Municipality by increasing and sustainable development of green areas in Chiang Mai Municipality. The result of the study shows that the total area of green space in Chiang Mai Municipality is 7.7296 square kilometers (4,831 rais) or 19 % of total area or 32.91 rais for 1,000 inhabitants or 52.65 square meters per person. This amount is higher than the standard of green space which designated as 2.5 rais for 1,000 inhabitants or 4 square meters per person. This can be ranked orderly according to administrative units or Kwaeng as Kwaeng Nakorn Ping (23.10 %), Kwaeng Kawila (22.05 %), Kwaeng Sri Wichai (15.08 %) and Kwaeng Meng Rai (13.67 %). If consider this number together with landuse, it can be found that Kwaeng Meng Rai has the least area because it is the Central Business District (CBD) of Chiang Mai City therefore it is a main area for commercialization and residence, while Kwaeng Nakorn Ping, Kwaeng Kawila and Kwaeng Sri Wichai are low residential area and agricultural landuse types.

The service green space is an area where people can use its facilities. There are 5 types of service green space in Chiang Mai Municipality which are: public park, arborentum, multipurpose ground, outdoor sport field and golf course. There are 682,132 square meters (426 rais 1 ngan 35 square wa) or 1.69 % of total area (its standard designated as 10 % of total area) of service green space in Chiang Mai Municipality. The area of service green space in 4 Kwaeng are ranked in orderly as follows: Kwaeng Nakhon Ping (3.06 %), Kwaeng Kawila (1.61 %), Kwaeng Sri Wichai (0.99 %) and Kwaeng Meng Rai (0.65 %). Kwaeng Meng Rai has the least area since most of landuse are for commercial purposes located along Chang Klan Road, Tha Pae Road and Night Bazaar. This area is central business center of Chiang Mai City resulting in high value of land. While most landuse in Kwaeng Sri Wichai is less density residential area and agricultural land therefore the price of land is not so high so it is easily to get the plot of land to use for green service areas. The proportion of green service space in Chiang Mai Municipality is 0.58 rais per 1,000 inhabitants or 0.93 square meter per person.

It is also found that public parks in Chiang Mai Municipality are clustered in old city area and along Ping River with total area of 259,956 square meters (162 rais 1 ngan 89 square wa) or 0.65 % of total area. The ratio of public park area is only 0.22 rais per 1,000 inhabitants or 0.35 square meters per person which is less than designated standard of 1.8 rais per 1,000 inhabitants or 2.88 square meters per person. Kwaeng with most public park area in orderly are Kwaeng Sri Wichai (0.99 %) Kwaeng Nakhon Ping (0.91 %), Kwaeng Meng Rai (0.37 %) and Kwaeng Kawila (0.30 %)

There are 6 guidelines proposed for development of green space in Chiang Mai Municipality which are: 1) publicity and set up campaign for green space knowledge and awareness; 2) public participation; 3) economics approach; 4) legal approach; 5) increase potential of facilities in existing public parks and 6) establish new public park. Moreover, in Chiang Mai Municipality there are 7 potential areas to develop as green space which are: 1) private land; 2) educational area; 3) religious area; 4) land along both sides of public waterway; 5) archaeological sites; 6) stream channel bank and 7) street island. The area with high tendency to develop as green space is religious area since there are 88 monasteries and 69 deserted monasteries in Chiang Mai Municipality. Furthermore, the researcher proposed guideline for development of Lanna Ror 9 Public Park which is the largest park in order to enhance efficiently use of area.

The seal of Chiang Mai University is a large, faint watermark in the background. It is circular with an elephant in the center. The text "CHIANG MAI UNIVERSITY 1964" is written around the bottom half of the circle. There are two decorative floral motifs on the left and right sides of the circle.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved